

**TRANSPORTURI
INFRASTRUCTURA ȘI MIJLOACELE DE TRANSPORT**

Metadate

Biroul Național de Statistică (BNS)

1. Informație de contact

1.1. Subdiviziunea responsabilă din cadrul BNS

Direcția statistică transporturilor, turismului și TIC

1.2. Persoana de contact

Laura Muntean, șef direcție

tel.: 022 40 30 28

e-mail: laura.muntean@statistica.gov.md

Janeta Savva, consultant principal

tel.: 022 72 84 74

e-mail: janeta.savva@statistica.gov.md

2. Actualizarea metadatelor

2.1. Ultima certificare a metadatelor

01.02.2019

2.2. Ultima actualizare a metadatelor

01.02.2019

3. Prezentarea statistică

3.1. Descrierea generală

La diverse etape ale procesului colectării, generalizării și diseminării datelor statistice are loc o cooperare în diverse forme cu agenții economici, instituțiile implicate direct sau indirect în sectorul transportului pentru a produce și disemina date statistice mai bune și într-o măsură mai largă.

Cercetările statistice exhaustive specifice pentru fiecare mod de transport – feroviar, rutier, aerian, fluvial și conducte magistrale de gaze reprezintă instrumentul principal pentru determinarea statisticilor privind: lungimea drumurilor publice, liniilor de cale ferată și a liniilor de troleibuze, căilor navigabile interioare și a conductelor magistrale pentru transportul gazelor, precum și mijloacele de transport în inventarul întreprinderilor, existente la 31 decembrie.

Datele privind numărul mijloacelor de transport rutier înmatriculate, existent la sfârșitul anului calendaristic sunt prezentate de către Agenția Servicii Publice.

Astfel, prin intermediul realizării cercetărilor statistice exhaustive privind lungimea căilor de transport și mijloacele de transport înscrise în inventar, atragerii în circuitul statistic a surselor de date administrative se colectează date statistice menite să asigure beneficiarii interni și externi cu informații statistice în domeniu.

3.2. Concepte și definiții

3.2.1. Definiții

Rețea de transport rutier – totalitate a drumurilor deschise circulației publice de pe întreg teritoriul țării.

Drumurile sunt căi de comunicație terestră special amenajate pentru circulația vehiculelor și pietonilor.

Drumurile publice – drumuri de utilitate publică destinate circulației rutiere și pietonale în scopul satisfacerii cerințelor generale de transport rutier ale economiei naționale, ale populației, de apărare a țării. Aceste drumuri sunt proprietate publică.

Drumurile naționale – drumuri care sunt proprietate publică a statului, care asigură principale legături rutiere internaționale, legătura între capitala țării și orașele-reședință, municipiile și obiectivele de importanță republicană, precum și legătura între ele.

Drumurile cu îmbrăcăminte rigidă includ drumurile modernizate și drumurile pietruite.

Drumurile modernizate sunt cele care au partea carosabilă acoperită cu una din următoarele categorii de îmbrăcăminte: beton-ciment, asfaltice, pavaje din piatră cioplită și împietrite cu lianți hidro-carbonici.

Drumurile pietruite sunt cele a căror parte carosabilă are una din următoarele feluri de construcții: pavaj din piatră brută sau bolovani, pietruire îmbunătățită sau pietruire simplă.

Lungimea drumurilor publice se obține prin însumarea drumurilor publice, constituită din drumuri modernizate, drumuri pietruite și drumuri de pământ.

Cale ferată este calea de comunicație pe șine destinată exclusiv pentru uzul vehiculelor de cale ferată.

Liniile de cale ferată reprezintă ansamblul de construcții speciale compus din una sau mai multe căi ferate cu instalații aferente, destinate transportului de marfă și pasageri cu vehicule feroviare. Linia de cale ferată poate fi „în exploatare” sau în conservare.

Lungimea liniilor de cale ferată de folosință publică în exploatare include numai liniile deschise traficului de pasageri și mărfuri, în care transporturile se fac pe bază de legitimații de călătorie sau documente care însoțesc mărfurile.

La liniile cu căi paralele, la care pentru fiecare sens de mers sunt construite mai multe perechi de căi (duble, triple etc.), lungimea liniei se stabilește prin măsurarea unei singure căi.

Cale navigabilă interioară reprezintă întinderea de apă - fluviu, lac, râu, canal - care nu este parte a unei mări și care în mod natural sau prin intervenția omului este accesibil navigației, în primul rând pentru nave destinate transportului pe căi navigabile interioare. Calea navigabilă interioară care constituie frontiera dintre țara noastră și alte țări este inclusă în lungimea căii.

Lungimea fluviilor, râurilor, canalelor este măsurată pe mediană.

Conductele magistrale de gaze sunt mijloace care asigură, în general cu acțiune continuă, transportul gazelor între două sau mai multe localități.

Lungimea conductelor magistrale pentru transportul gazelor se determină prin însumarea lungimii tuturor liniilor prin care se livrează gazele. Ele nu cuprind lungimea rețelei de distribuție prin care se livrează gazele consumatorilor pentru necesități menajere.

Lungimea simplă a liniilor (km) reprezintă lungimea pe un singur sens al ecartamentului sau a rețelei aeriene de alimentare cu energie electrică (la troleibuze). Lungimea totală simplă se calculează însumând ambele sensuri ale liniilor duble cu liniile pe un singur sens, incluzându-se și lungimea liniilor de acces din depouri și a buclelor de întoarcere.

Lungimea liniilor de troleibuz de folosință generală în exploatare se constituie din distanța efectivă între axele stațiilor terminus care servesc pentru îmbarcarea și debarcarea pasagerilor în cazul transporturilor cu plată sau încărcarea-descărcarea mărfurilor din mijloacele de transport. Lungimea liniilor de troleibuz de folosință generală în exploatare se determină conform axei căii magistrale (pe sectoarele cu două sau mai multe căi — conform axei cu cea mai mică lungime).

Lungimea desfășurată a liniei de o singură cale reprezintă suma lungimilor căilor magistrale, secundare (de retur) și a altor căi (linii), ramificații, halte de încrucișare, bretele, căi circulare ș.a., indiferent de faptul dacă aceste linii sunt de folosință generală (de pasageri) sau specială.

Densitatea căilor de comunicații – lungimea căilor de comunicație ce revine în medie pe kilometru pătrat a suprafeței teritoriului țării.

Autovehicul rutier se înțelege un sistem mecanic care circulă pe căi rutiere pentru transportul de pasageri și/sau bunuri pentru prestare de servicii sau lucrări (sunt excluse vehiculele militare).

Autovehicule înmatriculate - vehicul înscris într-un registru al vehiculelor de transport rutier, ținut de un

organism oficial, indiferent dacă înmatricularea este sau nu însoțită de eliberarea unei plăci de înmatriculare.

Autovehicule de mărfuri sunt vehicule rutiere cu motor destinate exclusiv sau în principal pentru transportul de mărfuri. Cuprind *autoutilitare*, *autospecializate*, *autotractoare*, *autoremorchere*.

Autoutilitare – automobil destinat transportului de mărfuri, fără amenajări speciale (camion, furgon) Autocamionul este vehiculul rutier rigid destinat exclusiv sau în principal pentru transportul mărfurilor.

Autovehicul specializat - automobil destinat transportului de mărfuri pentru care sunt construite amenajări speciale (basculantă, betonieră, cisternă izotermă, frigorifică etc.).

Autocamioanele reprezintă autoutilitarele specializate să transporte bunuri, prevăzute cu amenajări speciale și autobasculantele special amenajate pentru autodescărcare prin partea din spate sau pe lateralele caroseriei, a mărfurilor transportate în vrac. Autocamionul este vehiculul rutier rigid destinat exclusiv sau în principal pentru transportul mărfurilor.

Autotractorul este vehiculul rutier cu motor care nu dispune de caroserie proprie, ci de un sistem de cuplare (șa) destinat tractării semiremorcilor.

Autoremorcherul este vehiculul rutier cu motor, destinat exclusiv tractării vehiculelor, prevăzut cu o platformă pentru lestage.

Autotrenul - vehicul de transport rutier de marfă cuplat la o remorcă; această categorie include și un vehicul articulat având atașată încă o remorcă.

Vehicul articulat - tractor rutier cuplat la o semiremorcă.

Semiremorcă este vehiculul rutier pentru transportul mărfurilor, fără osie frontală, tractat prevăzut cu un sistem de articulații cu pivot care se cuplează la șaua autotractorului.

Remorcă este vehiculul rutier pentru transportul mărfurilor care nu dispune de sistem propriu de propulsie și care este destinat să fie tractat de un autovehicul cu motor. Sunt excluse remorcile cu o singură osie și cu capacitate de încărcare sub 500 Kg, precum și remorcile din agricultură și cele de locuit.

Autovehicule speciale sunt autovehicule echipate din construcție cu utilaje adecvate destinației lui (vehicule pentru pompieri, macarale mobile, ambulanțe, vehicule atelier de reparații, laboratoare, gunoiere, etc.)

Autovehicule de pasageri sunt vehicule rutiere cu motor destinat exclusiv sau în principal transportului uneia sau mai multor persoane. Cuprind autobuze, microbuze, autoturisme.

Autobuzul este un vehiculul cu motor pentru transportul de pasageri cu o capacitate mai mare de 9 (nouă) locuri pe scaune, inclusiv locul conducătorului auto.

Microbuzul este autobuzul cu o capacitate de transport de cel mult 22 de pasageri pe scaune, exclusiv conducătorul auto.

Autoturismul este vehiculul cu motor special construit și amenajat pentru transportul persoanelor, bagajelor și/sau bunurilor acestora, având cel mult 9 locuri pe scaune, inclusiv cel al conducătorului auto.

Vehicul de cale ferată este echipamentul mobil rulant exclusiv pe calea ferată: se disting vehicule motoare (vehicule de tracțiune) sau vehicule remorcate (vagoane de pasageri, remorci, furgoane și vagoane de marfă).

Locomotivă - vehicul de cale ferată de tractare cu o putere de cel puțin 110 kW utilizat pentru tractarea vagoanelor de cale ferată. Locomotivă Diesel: reprezintă o locomotivă a cărei principală sursă de putere este un motor Diesel indiferent de tipul instalației de transmisie.

Vagoane de pasageri: vehicule de cale ferată pentru transportul pasagerilor cuplate la una sau mai multe locomotive.

Vagoane de marfă: vehicule de cale ferată destinate transportului de marfă cuplate la una sau mai multe locomotive.

Tren înseamnă unul sau mai multe vehicule de cale ferată tractat de una sau mai multe locomotive rulând sub un număr dat sau cu o anumită destinație între un punct fixat inițial la un punct fixat de destinație. O locomotivă care călătorește singură nu este considerată un tren.

Nave pentru căi navigabile interioare - nave destinate pentru transportul de mărfuri și pasageri pe căi navigabile interioare: nave pentru transportul de pasageri, remorhere și împingătoare, nave autopropulsate pentru transportul mărfurilor, nave fără propulsie pentru transportul mărfurilor, nave tehnice și de serviciu.

Navele pentru căi navigabile interioare sunt navele, **cu sau fără autopropulsie**, construite pentru transportul de mărfuri pe căile navigabile interioare și înregistrate ca atare. Sunt incluse navele în reparații și navele de transport pe căi navigabile interioare care sunt autorizate să navigheze și pe mare.

Nave pentru transportul pasagerilor - nave destinate să transporte mai mult de 12 pasageri.

Remorhere și împingătoare - nave destinate remorcării și /sau împingerii navelor.

Aeronava - vehicul care se poate deplasa în aer pentru transportul mărfurilor și pasagerilor sau pentru alte scopuri: aeronave pentru transportul pasagerilor și mixt, pentru transportul mărfurilor, utilitare, de școală, sportive, cu destinație specială, elicoptere.

3.2.2. Unitatea de măsură

Lungimea și densitatea căilor de comunicație se înregistrează, **în km**; numărul mijloacelor de transport: rutier, feroviar, naval intern; aeronavele și troleibuzele se exprimă, **în unități**.

3.2.3. Formula de calcul

Densitatea căilor de comunicații se calculează ca mărime medie raportând lungimea căilor de comunicație (respectiv, drumurilor publice, liniilor de cale ferată, căilor navigabile interioare, liniilor de troleibuze) la suprafața teritoriului țării sau regiunii la care se referă.

3.3. Clasificările utilizate

Clasificări și nomenclatoare utilizate:

Clasificatorul formelor de proprietate din Republica Moldova (CFP): aprobat prin Hotărârea Departamentului Standarde, Metrologie și Supraveghere Tehnică nr.276-st din 04.02.1997;

Clasificatorul unităților administrativ-teritoriale al Republicii Moldova (CUATM), aprobat prin Hotărârea Departamentului Moldova-Standard nr. 1398-ST din 03.09.2003. Pus în aplicare de la - 03.09.2003.

Totodată, la cercetările statistice din transport sunt utilizate un șir de nomenclatoare, care cuprind:

- Nomenclatorul tipurilor de autovehicule - creat din Registrul de Înmatriculare al Vehiculelor;
- Nomenclatorul categoriilor de drumuri publice;
- Nomenclatorul tipurilor de ecartamente de cale ferată.

3.4. Sfera de cuprindere

3.4.1. Acoperirea sectorială

-

3.4.2. Populația statistică

Colectivitatea statistică, pentru cercetările statistice enumerate la pct. 4.1.1., este constituită din:

- întreprinderile de administrare a drumurilor publice (f.nr.3-drum);
- întreprinderea de transport feroviar (f.nr.2-cf Cap. I și II);
- întreprinderile care au în dotare nave fluviale (f.nr.6-nav.int. Cap. I și II);
- operatorii aerieni, persoane juridice angajate în exploatarea aeronavelor civile (f.nr.3-ac);
- societatea pe acțiuni având ca activitate transportul prin conducte magistrale de gaze (f.nr.1-conducte);
- întreprinderile care efectuează exploatarea și deservirea transportului electric urban

(f. nr. 1-trol. Cap. I și III);

- vehiculele înmatriculate în Registrul de înmatriculare al autovehiculelor (pe baza datelor prezentate de Agenția Servicii Publice, în format electronic).

3.4.3. Geografică

Informația este elaborată și diseminată fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stîngă a Nistrului și municipiul Bender.

3.4.4. Temporală

Seriile de timp sunt disponibile în publicațiile și pe pagina web ale BNS:

Serii anuale - începînd cu anul 2000, excepție datele cu privire la autovehiculele înmatriculate - începînd cu anul 2004.

3.5. Nivelul de dezagregare

Datele rezultate din cercetările statistice sunt dezagregate după:

Raioane, municipii și regiuni (mun. Chișinău, Nord, Centru, Sud, UTA Găgăuzia) - pentru lungimea drumurilor publice;

Categorii de drumuri publice (total drumuri, inclusiv naționale și locale);

Tipuri de ecartamente de cale ferată (normal, îngust și larg);

Tipuri de vehicule: autovehicule pentru transportul pasagerilor (autoturisme, inclusiv taxiuri, autobuze și microbuze); autovehicule pentru transportul mărfurilor (autocamioane, autotractoare și autoremorchere); remorci și semiremorci.

Datele rezultate din cercetările statistice enumerate la pct. 4.1.1. sunt diseminate cu respectarea cerințelor de confidențialitate.

Simboluri folosite:

- evenimentul nu a existat;
- 0,0 număr mic de cazuri.

3.6. Periodicitatea diseminării

Anuală

3.7. Termenele limită de prezentare (diseminare)

Luna iunie următoare anului de referință.

3.8. Revizuirea

Datele sunt finale la prima diseminare.

3.9. Perioada de referință

Perioada de referință a variabilelor colectate prin aceste cercetări statistice se referă la existentul la 31 decembrie.

4. Colectarea și procesarea datelor

4.1. Sursa de date

4.1.1. Cercetări statistice

Cercetările statistice exhaustive, anuale, privind căile de comunicație și mijloacele de transport sunt realizate în baza chestionarelor statistice:

- Drumurile publice la sfîrșitul anului (*f.nr.3-drum*);
- Transportul feroviar de folosință generală și lungimea liniilor de cale ferată (*f.nr.2-cf*);
- Mijloacele de transport naval intern la sfîrșitul anului (*f.nr.6 - nav. int.*);
- Parc al aeronavelor civile la sfîrșitul anului (*f.nr.3-ac*);

- Conducte magistrale de gaze (*f.nr.1-conducte*).

4.1.2. Surse administrative

Sursa administrativă pentru vehiculele înmatriculate în Moldova o constituie autoritatea responsabilă cu Registrul de înmatriculare al autovehiculelor din cadrul Agenției Servicii Publice.

4.1.3. Estimări

Nu se aplică.

4.2. Caracteristica cercetării statistice

4.2.1. Obiectiv și scurt istoric

Cercetările statistice enumerate la pct. 4.1.1. au următoarele obiective:

- culegerea datelor anuale și crearea unor baze de date anuale privind mijloacele de transport în inventar, vehiculele înmatriculate, lungimea drumurilor publice și liniilor de cale ferată și rețeaua de conducte magistrale pentru transportul gazelor;
- prelucrarea datelor și obținerea unor statistici de calitate;
- asigurarea informațiilor pentru baza de date;
- valorificarea rezultatelor cercetărilor statistice prin studii și analize.

Începând cu anul 1999, se realizează re-proiectarea și implementarea instrumentarului statistic privind statistica transportului pe calea ferată, naval intern și aerian, în scopul apropierii elaborărilor statistice la standardele europene.

Până în anul 1990 practic cetățenii republicii nu dispuneau de autocamioane și nici de autobuze, iar datele cu privire la numărul autovehiculelor erau rezultate din cercetarea statistică exhaustivă a persoanelor juridice, care cu unele modificări se realizează și până în prezent.

Începând cu anul 2004 se diseminează datele privind vehiculele înmatriculate în țară (numărul de autobuze, microbuze, autoturisme, autovehicule pentru transportul mărfurilor) existente la sfârșitul anului calendaristic.

4.2.2. Unitatea statistică

Vezi p.3.4.2.

4.2.3. Cercul unităților cuprinse în cercetare

Numărul unităților cercetate conform cercetărilor statistice:

- f.nr.3-drum - 1 unitate (Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”);
- f.nr.2-cf - 1 unitate (Î.S. „Calea Ferată din Moldova”);
- f.nr.6 - nav. int. - 3 unități;
- f.nr.3-ac - 1 unitate (Autoritatea Aeronautică Civilă);
- f.nr.1- conducte - 1 unitate (S.A „Moldovagaz”).

4.2.4. Periodicitatea cercetării

Anuală

4.2.5. Colectarea datelor

Chestionarele cercetărilor statistice exhaustive (*f.nr.3-drum; f.nr.2-cf; f.nr.6 - nav. int.; f.nr.3-ac; f.nr.1-conducte*) se prezintă on-line sau pe suport de hârtie de către unitățile statistice raportoare în adresa BNS și cuprind date pentru anul cercetat, referitoare la principalii indicatori menționați la pct. 3.2.1. Datele cu privire la vehiculele rutiere înmatriculate se transmit pe suport electronic.

Perioada de referință pentru care se înregistrează datele statistice se referă la existentul la 31 decembrie.

Perioada de înregistrare pentru cercetările statistice are ca termen data din anul următor celui cercetat, până la data de:

f.nr.3-drum - 05 martie;

f.nr.2-cf - 17 aprilie;

f.nr.6 - nav.int. - 01 februarie;

f.nr.3-ac - 01 februarie;

f.nr.1- conducte – până la data de 25 a lunii următoare perioadei de raport.

4.3. Procesarea și compilarea datelor

4.3.1. Validarea datelor

Controalele se bazează pe metode vizuale, datele sunt verificate și analizate privind calitatea acestora, în special coerența internă, temporală și cu alte date. Rezultatele cercetărilor statistice se concretizează sub forma indicatorilor statistici de total, valori procentuale și valori medii.

Metodele de control permit verificarea:

- integrității datelor completate în chestionar;
- corespunderii datelor de identificare;
- respectării condițiilor logice de corelare a datelor.

4.3.2. Compilarea/extrapolarea datelor

Nu se aplică.

4.3.3. Ajustările

Ajustări nu se efectuează.

4.3.4. Asigurarea calității

Asigurarea calității datelor statistice, se bazează pe respectarea principiilor fundamentale ale statisticii oficiale aprobate de Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite în 1992 (și de Comisia de Statistică/ ONU în 1994), precum și stipulate în Legea Republicii Moldova cu privire la statistica oficială.

În activitatea de producere a informației statistice, BNS acordă importanță primordială asigurării calității înalte a datelor statistice.

În acest scop, o serie de măsuri de asigurare a calității sunt realizate la fiecare etapă a demersului statistic: în procesul de organizare a cercetărilor statistice, colectare, procesare și elaborare a informației statistice.

Eforturi importante sunt depuse pentru asigurarea plenitudinii și calității prezentării datelor de către respondenții incluși în cercetările statistice.

Se scot la iveală datele eronate, inconsistențele și datele suspicioase în vederea verificării și corectării acestora.

Datele primare sunt verificate și analizate privind coerența internă (în cadrul chestionarului), temporală (cu datele pentru perioadele precedente), cu datele altor unități similare, precum și datele disponibile din alte cercetări statistice și surse de date administrative. În caz de necesitate se purcede la imputarea datelor lipsă sau celor inconsistente.

Pentru asigurarea calității datelor primare, sunt organizate întruniri (seminare) cu respondenții pentru explicarea definițiilor, modului corect de completare a chestionarelor, în special în cazul operării de modificări sau implementării acestora.

4.4. Precizia datelor

4.4.1. Rata de non-răspunsuri

Pentru cercetările anuale menționate la pct. 4.1.1. nu sunt non-răspunsuri.

4.4.2. Erori de eșantionare

Nu se efectuează cercetări selective cu elaborarea eșantionului, de aceea nu este calculată nici eroarea eșantionării.

Principalele surse de erori care pot apărea sunt erorile de prelucrare și prezentare a informațiilor primite

din surse administrative.

5. Comparabilitate și coerență

5.1. Comparabilitatea internațională

Comparabilitatea internațională este asigurată prin utilizarea:

- Glosarului pentru statistica transporturilor – ediția a III-a, 2003 ONU și UE;
- Regulamentului UE nr.1172/98 privind datele statistice cu privire la transportul rutier de mărfuri.

5.2. Comparabilitatea în timp

Comparabilitatea în timp a principalilor indicatori în general este asigurată –începînd cu a. 2000

5.3. Coerența cu alte statistici

Coerența cu alte statistici este asigurată prin utilizarea acelorași clasificatoare.

6. Mandatul instituțional (baza normativ-juridică)

Activitatea BNS se bazează pe respectarea Constituției Republicii Moldova, Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, alte acte legislative și normative, ordinele și dispozițiile conducerii BNS.

Legea cu privire la statistica oficială reglementează organizarea și funcționarea sistemului unic al statisticii oficiale, cu stabilirea principiilor generale pentru colectarea, prelucrarea, centralizarea, diseminarea, stocarea informației statistice (art.1).

Art. 5 al Legii stipulează că producerea informației statistice se bazează pe respectarea principiilor independenței profesionale, imparțialității, obiectivității, relevanței, transparenței, confidențialității, cost/eficienței ș.a.

Biroul Național de Statistică, în calitate sa de organ central de statistică, este o autoritate administrativă creată pe lângă Guvern pentru conducerea și coordonarea activității în domeniul statisticii.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului 935 din 24.09.2018 cu privire la organizarea și funcționarea BNS, Biroul exercită următoarele atribuții:

- 1) coordonează sistemul statistic național privind dezvoltarea și producerea statisticii oficiale;
- 2) elaborează și implementează strategii de dezvoltare a sistemului statistic național, programe statistice anuale și multianuale;
- 3) elaborează cadrul normativ și instituțional necesar realizării obiectivelor strategice în domeniul său de activitate, precum și mecanismele transpunerii lor în practică;
- 4) efectuează managementul și controlul realizării, în condiții de calitate, a programelor și planurilor statistice adoptate la nivel central și regional;
- 5) armonizează și aliniază indicatorii statistici, metodologiile, metodele și tehnicile aplicate pe plan național cu reglementările și standardele internaționale;
- 6) promovează cultura statistică în societate.

Actele legislative și normative după care BNS se conduce în activitatea pot fi accesate pe pagina oficială www.statistica.md , rubrica Despre BNS (<http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=323&>)

7. Confidențialitatea

7.1. Principiile

Conform art.19 al Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, producătorii de statistici oficiale întreprind toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor.

În cap. VII al legii nominalizate este stipulat, ca datele colectate, procesate și depozitate pentru producerea informației statistice sunt confidențiale în cazul în care permite identificarea directă sau indirectă a respondenților. Nu sunt considerate confidențiale:

- a) datele care pot fi obținute din surse public accesibile conform legislației;
- b) datele individuale privind adresa, telefonul, denumirea, genul de activitate, numărul de personal ale persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali;
- c) datele ce se referă la întreprinderile cu capital de stat, instituții și organizații finanțate din buget, prezentate la solicitarea autorităților administrației publice.

Conform Legii cu privire la statistica oficială, art. 20, au acces la datele individuale persoanele care, conform atribuțiilor de serviciu, participă la producerea informației statistice, în măsura în care datele individuale sunt necesare pentru producerea acestei informații.

Același articol stipulează, că accesul la datele individuale care nu permit identificarea directă a respondenților poate fi acordat pentru proiecte de cercetări științifice ale căror rezultate scontate nu se referă la unități individuale identificabile, în conformitate cu regulamentul aprobat de autoritatea centrală în domeniul statisticii.

Art. 23 (5) al Legii stipulează că „Informația statistică nu poate fi diseminată utilizatorilor în cazul în care se referă la 1–3 unități statistice.”.

7.2. Asigurarea practică a regulilor confidențialității

Întru asigurarea protecției datelor statistice confidențiale în conformitate cu Legea cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, Biroul Național de Statistică întreprinde toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor.

În conformitate cu Legea nominalizată, Personalul producătorilor de statistici oficiale, inclusiv cel angajat temporar, care, conform atribuțiilor de serviciu, are acces direct la datele individuale este obligat să respecte confidențialitatea acestor date în timpul și după încetarea activității în funcția respectivă..

Până la diseminarea datelor statistice, acestea sunt verificate dacă corespund cerințelor de protecție a datelor confidențiale. În cazul dacă datele statistice conțin informație confidențială (vedeți p.7.1) diseminarea acestora nu este efectuată și se purcede la agregarea datelor la nivelul minim disponibil care asigură protecția confidențialității dalelor.

8. Accesul la informație și formatul diseminării

8.1. Accesul la informație

8.1.1. Calendarul de emiterie

Anual este elaborat Calendarul de emiterie a informațiilor statistice elaborate de BNS.

8.1.2. Accesul la calendarul de emiterie

Calendarul de emiterie a informațiilor statistice este plasat pe pagina oficială web a BNS www.statistica.md.

8.1.3. Accesul la date statistice

Conform Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, art. 23:

- a) Producătorii de statistici oficiale sunt obligați să disemineze informația statistică în termenele prevăzute în programul de lucrări statistice și în calendarul de diseminare a informației statistice oficiale.
- b) Diseminarea informației statistice prevăzute în programul de lucrări statistice tuturor categoriilor de utilizatori se efectuează gratis și în condiții egale de acces sub aspectul volumului, calității și termenelor de diseminare.;

Programul lucrărilor statistice poate fi accesat pe pagina www.statistica.md, rubrica Despre BNS / Acte legislative și normative (<http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=323&>)

Pagina web a BNS www.statistica.md reprezintă sursa informațională cea mai importantă în asigurarea accesului utilizatorilor la informația statistică diversă, transparenței privind activitatea BNS.

Toate informațiile operative, notele informative, seriile de timp, precum și publicațiile statistice elaborate de BNS se plasează pe pagina oficială.

8.2. Formatul diseminării
8.2.1. Informații operative / Note analitice
Nu se elaborează.
8.2.2. Publicații
Diseminarea datelor se face în baza de date și de asemenea, în publicațiile Biroului Național de Statistică: Anuarul Statistic și Breviarul statistic. Accesul la publicații: <ul style="list-style-type: none"> - în format electronic, pe pagina oficială a BNS www.statistica.md, rubrica Produse și servicii / Publicații http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=350&nod=1& - sau pot fi procurate la oficiul BNS (mai multe detalii la adresa www.statistica.md, rubrica Produse și servicii / Publicații http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=350&id=2219)
8.2.3. Baze de date/serii de timp
- Banca de date statistice http://statbank.statistica.md , domeniul <i>Statistica economica / Transporturi / Mijloace de transport in inventar</i> - Pagina oficială a BNS: http://www.statistica.md la rubricile: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Comunicate de presă</i> • <i>Statistici pe domenii / Statistica economica / Transporturi</i> • <i>Produse și servicii / Publicații.</i>
8.2.4. Chestionare/date transmise la solicitarea organizațiilor internaționale
Chestionare internaționale: anual – Chestionarul Statistica drumurilor lumii, Federația Internațională a Drumurilor (FID); anual – Chestionarul comun privind Statistica transporturilor, Forumul Internațional pe Transporturi (FIT); lunar – Chestionarul lunar CEE/ONU.
8.2.5. Solicitări de date suplimentare
BNS pune la dispoziția utilizatorilor și informații statistice suplimentare celor disponibile în publicațiile statistice, notele informative, informațiile operative, celor plasate pe pagina oficială web în limita informațiilor disponibile, în corespundere cu Legea cu privire la statistica oficială. Solicitarea poate fi transmisă personal la sediul BNS, prin poștă, prin poșta electronică moldstat@statistica.gov.md sau online – www.statistica.md rubrica Produse și servicii / Solicitare de informații statistice http://www.statistica.md/solicitare_informatii_statistice.php?l=ro
9. Referințe (link-uri) utile
9.1. Accesibilitatea documentației privind metodologia
Metodologia este disponibilă pe pagina oficială www.statistica.gov.md , rubrica Metadate (http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=351&nod=1&).
9.2. Accesibilitatea documentației privind Rapoartele de evaluare
Rapoartele de evaluare a BNS sunt disponibile pe pagina oficială www.statistica.gov.md , rubrica Despre BNS / Evaluări și opinii despre BNS / Rapoarte de evaluare (http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=399&id=2739).
9.3. Accesibilitatea informației privind studiul de opinie al utilizatorilor
Sondajele de opinie ale utilizatorilor sunt disponibile pe pagina oficială www.statistica.gov.md , rubrica Despre BNS / Evaluări și opinii despre BNS / Sondaje de opinie (http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=399&id=2740).

9.4. Alte referințe utile

Baza de date EUROSTAT	http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database
Baza de date statistice a Comisiei Economice pentru Europa a ONU	http://w3.unece.org/pxweb/Dialog/